

Recenzja

rozprawy doktorskiej Pani mgr Sabiny Kubas

pt. Ustanie członkostwa państw w organizacjach międzynarodowych.

Recenzowana rozprawa doktorska została przygotowana w Zakładzie Prawa Międzynarodowego i Prawa Europejskiego Uniwersytetu Rzeszowskiego pod kierunkiem naukowym Pani Prof. dr hab. Elżbiety Dyni. Promotorem pomocniczym rozprawy jest Pani dr hab. Lidia Brodowski, prof. UR.

Na rozprawę składa się 388 stron tekstu, w tym obszerny i reprezentatywny wykaz bibliografii. Jako recenzent tej rozprawy, powołany uchwałą Rady Naukowej Instytutu Nauk Prawnych Uniwersytetu Marii Curie - Skłodowskiej w Lublinie z dnia 20 kwietnia 2022 r., przedstawiam niżej następujące uwagi recenzyjne.

I. Wybór tematu i konstrukcja pracy.

Wybór tematu recenzowanej rozprawy doktorskiej oceniam jednoznacznie wysoko. Pomimo tego, że problematyka prawa organizacji międzynarodowych ma obszerną i wartościową literaturę, dynamika współpracy międzynarodowej, zwłaszcza z udziałem organizacji międzynarodowych powoduje, że nauka prawa międzynarodowego musi podejmować i podejmuje kolejne wyzwania, wynikające z nowych realiów z tej współpracy, wynikających i odzwierciedlające główne kierunki ewolucji współczesnego prawa międzynarodowego. Ewolucja ta w coraz większym stopniu odnosi się do podmiotowego aspektu tego prawa, które przecież tradycyjnie było i nadal jest definiowane przede wszystkim przez pryzmat jego podmiotowości. Nie ulega wątpliwości, że zasadnicza redefinicja prawa międzynarodowego z tego właśnie punktu widzenia nastąpiła w wyniku dynamicznego rozwoju organizacji międzynarodowych jako nowych jeszcze niedawno, a dzisiaj już tak mocno ugruntowanych i osadzonych w ramach społeczności międzynarodowej instytucji współpracy międzynarodowej. Pamiętać przy tym należy, że ewolucja tych instytucji wcale się nie zakończyła, co oznacza, że ich często niejednoznaczny status prawny nie pozwala na jednoznaczne kwalifikowanie niektórych z nich jako organizacji

międzynarodowych. Jest to w dużej mierze związane z problemami powstającymi na tle wypracowania powszechnie akceptowalnego minimum definicyjnego organizacji międzynarodowej, co – pomimo obszernego i bardzo reprezentatywnego intelektualnego dorobku Komisji Prawa Międzynarodowego oraz niezwykle bogatego dorobku doktryny, także polskiej – pozostaje ciągle w sferze bardzo interesującej i dynamicznej dyskusji naukowej. Te i kolejne, równie ważne problemy jako naukowe wyzwania sprawiają, że problematyka prawa organizacji międzynarodowych pozostaje i będzie pozostawać przedmiotem wielowątkowych i szczegółowych badań. Należy więc z uznaniem przyjąć fakt, że do grona badaczy tej problematyki w zakresie jej szczegółowego aspektu, jakim jest członkostwo organizacji międzynarodowych, dołączyła kolejna autorka, której badania obrazuje recenzowana rozprawa doktorska.

Wybrany przez autorkę temat ustania członkostwa państwa w organizacji międzynarodowej wymagał przeprowadzenia badań w znacznie szerszym kontekście, wychodzącym poza samą problematykę członkostwa, a odnoszącym się zarówno do istoty organizacji międzynarodowych, jak również do ich prawnomiędzynarodowej podmiotowości. Są to zagadnienia o fundamentalnym znaczeniu, zarówno na gruncie teorii prawa międzynarodowego, jak i na gruncie praktyki międzynarodowej. Taki wymiar problematyki badawczej oznacza, że przed autorką stało poważne wyzwanie naukowe, wymagające opanowania i zaprezentowania dobrego warsztatu naukowego. Już w tym miejscu pragnę stwierdzić, że doktorantka zrealizowała to wyzwanie w sposób zasługujący na jednoznacznie pozytywną ocenę.

Z tytułu rozprawy oraz z jej struktury określonej w spisie treści wynika, że zaprezentowana przez autorkę problematyka badawcza jest bez wątpienia obszerna, wielowątkowa i złożona, ale też atrakcyjna intelektualnie. Jej zaprezentowanie wymagało od doktorantki przeprowadzenia szczegółowych badań o charakterze prawoporównawczym, wyeksponowanych w tytułach poszczególnych rozdziałów rozprawy. Przed autorką stało więc poważne wyzwanie naukowe, wymagające opanowania i zaprezentowania dobrego warsztatu naukowego. Dla osiągnięcia powodzenia w realizacji ambitnego zamierzenia naukowego potrzebne jest – obok oczywistych kompetencji merytorycznych – przyjęcie właściwych, czytelnych założeń metodologicznych, w tym również wyraźne zarysowanie we wstępie rozprawy celu badań. Niekiedy – określając cel badań – chce się powiedzieć nazbyt dużo, przez co cierpi precyzja sformułowań, a sam cel zmierza w wielu kierunkach, nie zawsze koniecznych dla osiągnięcia konkretnego rezultatu naukowego.

W przypadku recenzowanej rozprawy jest inaczej – cel badań został sformułowany wyraźnie i jednoznacznie, jako: *”...przedstawienie problematyki ustaniania członkostwa państw w organizacji międzynarodowej ze szczególnym uwzględnieniem praktyki państw członkowskich, w zakresie zawieszenia uprawnień członkowskich, wygaśnięcia członkostwa, wystąpienia z organizacji międzynarodowej oraz wykluczenia z niej.”* (s. 10). Takie określenie celu badań wymaga jednak recenzyjnego komentarza. Wydaje się, że zamierzenie szczególnego uwzględnienia praktyki państw członkowskich powinno być zaprezentowane na tle szczegółowej i porównawczej analizy przepisów statutów wybranych organizacji międzynarodowych, czy szerzej – ich różnych instrumentów konstytucyjnych. Autorka tak czyni w treści szczegółowych rozdziałów rozprawy, ale tego oczywistego odniesienia do kontekstu regulacji statutowych zabrakło w sformułowaniu celu badań. Kontekst ten został zresztą wyraźnie wyeksponowany przez autorkę w kolejnym zdaniu na s. 10 rozprawy, kiedy formułuje ona hipotezę badawczą do weryfikacji w pracy: *”...czy istnieje możliwość opuszczenia organizacji międzynarodowej, mimo braku w akcie założycielskim uregulowań prawnych w tym zakresie.”*

Trochę nieprecyzyjnie zostało też sformułowane na tej samej stronie rozprawy pytanie badawcze: *„jaki jest skutek opuszczenia struktur organizacji międzynarodowych w sytuacji braku klauzuli wystąpienia w umowie tworzącej taką organizację międzynarodową oraz czy pominięcie takich unormowań wpływa na szybkość zerwania więzi członkowskich z daną organizacją.”* Należy jednak pamiętać, iż wystąpienie państwa z organizacji międzynarodowej, czy – jak pisze autorka – *”opuszczenie struktur organizacji międzynarodowej,”* to nie są sytuacje tożsame. Mamy przykłady organizacji międzynarodowych o niejako „hybrydowej” strukturze, jak np. NATO. W 1966 r. Francja wystąpiła ze zintegrowanego systemu obronnego Sojuszu i zaprzestała uczestniczyć w pracach wspólnych organów polityczno – wojskowych i wojskowych, wracając do tych struktur w roku 2009.

Na zakończenie tych uwag wstępnych chciałbym odnieść się jeszcze do samego sformułowania tytułu rozprawy. Wydaje się, że na gruncie operowania w języku polskim zapisaną w tytule problematyką badawczą bardziej uzasadnione byłoby sformułowanie tematu w liczbie pojedynczej: *Ustanie członkostwa państwa w organizacji międzynarodowej*. Myślę, że sama autorka odczuwała pewien dyskomfort, określając tytuł rozdziału III w brzmieniu: *Zawieszenie w prawach członka organizacji międzynarodowej*, a tytuł rozdziału IV w brzmieniu: *Wystąpienie z organizacji międzynarodowych*.

Przyjęte przez doktorantkę i określone we wstępie założenia badawcze nie budzą istotnych wątpliwości, a sposób ich realizacji w kolejnych, merytorycznych fragmentach pracy dobrze świadczy o jej kompetencjach naukowych.

Dla osiągnięcia zamierzonego celu badań autorka przyjęła czytelną, dobrze i szczegółowo rozbudowaną konstrukcję pracy. Podzieliła swoją rozprawę na pięć merytorycznych rozdziałów, poprzedzonych wstępem, zawierającym podstawowe elementy wymagane od tej części rozpraw naukowych. Całość rozważań merytorycznych została podsumowana w czytelnym i właściwie rozbudowanym zakończeniu. Warto podkreślić, że każdy z rozdziałów kończy indywidualne podsumowanie zaprezentowanych w nich rozważań. Materia kończąca każdy rozdział stanowi zaplanowane przejście do problematyki rozdziału kolejnego. Takie rozwiązanie konstrukcyjne w istotny sposób ułatwia śledzenie merytorycznych rozważań doktorantki i ich ocenę na każdym etapie jej badań. Jest to kolejna umiejętność doktorantki, pozwalająca na formułowanie dobrej oceny jej warsztatu naukowego. Poszczególne rozdziały merytoryczne autorka zatytułowała w następujący sposób: *Organizacja międzynarodowa jako podmiot stosunków międzynarodowych* (rozd. I); *Członkostwo w organizacjach międzynarodowych* (rozd. II); *Zawieszenie w prawach członka organizacji międzynarodowej* (rozd. III); *Wystąpienie z organizacji międzynarodowych* (rozd. IV); *Wykluczenie z organizacji międzynarodowych* (rozd. V).

Taka konstrukcja rozprawy zasługuje na pozytywną ocenę i dobrze świadczy o opanowaniu przez doktorantkę obszernej i wielowątkowej problematyki badawczej. Szanując w tym kontekście przywilej autorki odnośnie do przyjęcia optymalnej z punktu widzenia możliwości realizacji założonego celu badań konstrukcji rozprawy, recenzent nie może nie zwrócić uwagi na kilka drobnych w istocie kwestii, które wymagają wyjaśnienia. Po pierwsze – pewne wątpliwości może budzić tytuł rozdziału I: *Organizacja międzynarodowa jako podmiot stosunków międzynarodowych*. Jest sprawą oczywistą, że w szerszym wymiarze organizacje międzynarodowe są kwalifikowane jako uczestnicy stosunków międzynarodowych, ale zasadnicze problemy w dyskusji naukowej powstają i są dyskutowane w kontekście podmiotowości prawnomiędzynarodowej organizacji międzynarodowych. Wszystkie zresztą wątki, które autorka zaprezentowała w tym rozdziale, koncentrują się na różnych aspektach tej właśnie podmiotowości i zostały uzupełnione o wątek podmiotowości organizacji międzynarodowych w świetle prawa krajowego. Po drugie – tytuły kolejnych rozdziałów rozprawy układają się w pewną logiczną sekwencję. Wydaje się jednak, że sekwencja ta byłaby bardziej czytelna, gdyby – po zaprezentowaniu ogólnej problematyki organizacji międzynarodowych w rozdz. I oraz ich członkostwa w rozdz. II – w

f

dwóch kolejnych rozdziałach zaprezentować problematykę zawieszenia w prawach i przywilejach członkowskich oraz wykluczenia państwa z organizacji międzynarodowej, a problematykę wystąpienia z organizacji pozostawić w rozdziale ostatnim. Autorka referuje przecież problematykę zawieszenia i wykluczenia w kategoriach sankcji organizacyjnych, jakie mogą dotknąć państwo członkowskie organizacji międzynarodowej i wyraźnie definiuje takie sytuacje jako konsekwencje organizacyjno – prawne określonych zachowań takiego państwa. Takie stanowisko autorki należy uznać za uprawnione, zwłaszcza w odniesieniu do wykluczenia; zawieszenie zaś można kwalifikować na różne, znacznie bardziej skomplikowane sposoby. Natomiast istota wystąpienia, jako jednostronnego i suwerennego aktu woli państwa, niekoniecznie przecież przewidzianego w akcie konstytucyjnym organizacji międzynarodowej, który powoduje uruchomienie niekiedy skomplikowanej i długotrwałej procedury zarówno po stronie państwa, jak i organizacji, jest jednak zdecydowanie inna. Po trzecie – zachowując jednolitość schematu konstrukcyjnego trzech ostatnich rozdziałów rozprawy odnoszących się do szczegółowej problematyki ustania członkostwa państwa w organizacji międzynarodowej – od podstaw prawnych zaczynając, a na skutkach kończąc – uprawnione byłoby analizowanie w rozdziale IV przesłanek, a nie warunków wystąpienia (przesłanki znajdujemy w tytułach odpowiednich punktów zarówno w rozdz. III, jak i w rozdz. V).

Można oczywiście zastanawiać się, czy autorka właściwie rozłożyła akcenty, analizując podstawy prawne poszczególnych rodzajów ustania członkostwa oraz praktykę międzynarodową w tym zakresie, ale nie należy tego formułować w kategorii zarzutu, jako że przywilejem doktorantki było zbudowanie własnej, autorskiej konstrukcji rozprawy w taki sposób, aby osiągnąć zamierzony cel badań.

II. Bibliografia pracy.

Lektura rozprawy upoważnia do sformułowania jednoznacznego wniosku, iż wykazana i wykorzystana przez autorkę bibliografia jest reprezentatywna i właściwie dobrana. Jej obszerne i szczegółowe zestawienie na prawie 70 stronach daje właściwe wyobrażenie o skali i zakresie badań przeprowadzonych przez doktorantkę. Jest to bibliografia reprezentatywna również w tym znaczeniu, że wykaz wykorzystanej i powołanej literatury (prawie 600 pozycji) obejmuje, poza pracami autorów polskich, wybrane prace w języku angielskim. Jestem przekonany, że każdy badacz problematyki członkostwa

organizacji międzynarodowych znajdzie w rozprawie doktorskiej Pani mgr Sabiny Kubas bardzo dobre i pomocne zestawienie polskiej zwłaszcza bibliografii tej problematyki.

Należy przy tym podkreślić, iż zaprezentowane w rozprawie rozważania świadczą o tym, że doktorantka szczegółowo zapoznała się wykazaną w zestawieniu bibliograficznym literaturą, wchodząc również w polemikę z poglądami powoływanych autorów, a także dokonując oceny ich stanowiska. Widać to wyraźnie w dobrze rozbudowanych i merytorycznie wartościowych przypisach, których zakres jednoznacznie dobrze świadczy o warsztacie naukowym i skrupulatności badawczej autorki recenzowanej rozprawy.

Podobnie dobre wrażenie robi zestawienie źródeł, które autorka wykazała w ramach bibliografii. Wykaz źródeł jest obszerny i reprezentatywny, co cieszy, jako że autorzy naukowych prac prawniczych powinni podchodzić do źródeł ze szczególnym szacunkiem, a autorka recenzowanej rozprawy tak czyni. Zestawienie wykorzystanych w pracy źródeł (wyodrębnione one zostały po Zbiorach dokumentów) obejmuje w kolejności: Dokumenty Ligi Narodów, Dokumenty Organizacji Narodów Zjednoczonych, dokumenty organizacji wyspecjalizowanych ONZ, Dokumenty Rady Europy, Dokumenty Unii Europejskiej z podziałem na traktaty, decyzje i inne dokumenty UE, Dokumenty NATO, Dokumenty pozostałych organizacji międzynarodowych oraz inne dokumenty, a następnie akty prawa wewnętrznego oraz orzecznictwo.

Bogactwo powoływanych źródeł spowodowało, że ich systematyka w ramach wykazu bibliografii nie zawsze jest czytelna i przekonująca. Dostrzegam kilka niewielkich mankamentów w tym zestawieniu. Oto najważniejsze z nich:

- hasło: Dokumenty ONZ jest nazbyt ogólne. Znajdujemy w tym wykazie dokumenty o bardzo różnym charakterze i mocy prawnej (zarówno regulacje traktatowe, jak i o charakterze *soft law* – nie tylko rezolucje organów ONZ, ale też listy Sekretarza Generalnego do Przewodniczącego ZO ONZ);
- dokumenty organizacji wyspecjalizowanych ONZ to też są dokumenty Organizacji, a szerzej: systemu ONZ;
- deklaracja NZ z 1 stycznia 1942 r. , poprzedzająca późniejsze utworzenie ONZ, nie jest w istocie rzeczy „dokumentem ONZ”;
- źródła wykazane w ramach haseł: Dokumenty ONZ i Dokumenty organizacji wyspecjalizowanych ONZ powinny zostać usystematyzowane na bazie bardziej czytelnego kryterium. Oddzielnego wyróżnienia z całą pewnością wymagają umowy międzynarodowe;

- hasła: Dokumenty Rady Europy Dokumenty Unii Europejskiej są również nazbyt ogólne. W odniesieniu do tych ostatnich bardziej przekonująca byłaby systematyka odwołująca się do aktów prawa pierwotnego i wtórnego UE, uzupełniona o inne jeszcze dokumenty nie mające charakteru źródeł prawa Unii;
- podobne uwagi, zalecające bardziej szczegółową systematykę źródeł odnoszą się do kolejnych haseł: Dokumenty pozostałych organizacji międzynarodowych, Inne dokumenty, Akty prawa wewnętrznego oraz Orzecznictwo.

III. Strona formalna rozprawy.

Formalna strona recenzowanej rozprawy doktorskiej zasługuje również na wysoką ocenę. Rozprawa jest napisana dobrym, wyrazistym językiem. Precyzję językową w zakresie posługiwania się językiem prawniczym, jak również erudycję autorki widać w całym tekście. Dotyczy to zarówno rozważań o charakterze nieco bardziej ogólnym, a więc dotyczących ogólnej problematyki podmiotowości organizacji międzynarodowych, jak również szczegółowych rozważań merytorycznych odnoszących się do ich członkostwa i ustania takiego członkostwa

Podobną ocenę należy wyrazić odnośnie do przypisów. Ich bogactwo oraz sposób formułowania bardzo dobrze świadczą o warsztacie naukowym doktorantki. Przypisy są precyzyjne, właściwie skonstruowane i rozbudowane. Niejednokrotnie zawierają trafne, merytoryczne spostrzeżenia. Precyzyjnie odsyłają do cytowanej literatury oraz powoływanych źródeł. Wszystkie twierdzenia autorki są dobrze udokumentowane. Autorka nie unika też formułowania w przypisach własnych komentarzy, co nie tylko świadczy o wysokiej jakości samych przypisów, ale także w oczywisty sposób podnosi merytoryczny poziom rozważań prezentowanych w tekście pracy.

Nieliczne uwagi, jakie należałoby sformułować w kontekście oceny strony formalnej rozprawy, byłyby następujące: w wykazie skrótów powinny zostać podane oryginalne terminy anglojęzyczne, których skrótowe określenia autorka powołuje; w przypisach powinny być powoływane oficjalne teksty ratyfikowanych umów opublikowanych w Dz. U. (np. przypis 76 na s. 27 – wskazanie na Wybór Dokumentów, a nie na Dz. U. jako miejsce publikacji Karty Narodów Zjednoczonych): tradycyjny sposób powoływania UNTS jest nieco inny, aniżeli np. przypis 103 na s. 32 (tom i strona).

IV. Strona merytoryczna rozprawy.

W mojej opinii Pani mgr Sabina Kubas przygotowała interesującą, nowatorską i wartościową rozprawę doktorską. Zaprezentowała w niej ważną, wielowątkową i porównawczą problematykę członkostwa organizacji międzynarodowych. Jestem przekonany, że problematyka ta pozostaje i w najbliższym czasie zapewne pozostanie nadal aktualną problematyką badawczą. Odwołując się do reprezentatywnych źródeł prawa międzynarodowego oraz do praktyki międzynarodowej doktorantka potrafiła sformułować interesujące hipotezy badawcze, które następnie w przekonujący i kompetentny sposób udowodniła. Doktorantka, prezentując swoje merytoryczne rozważania, czyni to bardzo konsekwentnie, zmierzając do zrealizowania określonego we wstępie celu naukowego rozprawy oraz rozwiązania zasadniczego problemu badawczego, który zresztą sugeruje rozwiązać w oparciu o dynamiczną, wynikającą w dużej mierze z nieustannej ewolucji organizacji międzynarodowych i ich relacji z państwami członkowskimi wykładnię obowiązującego prawa międzynarodowego, kształtowaną w wyraźny sposób przez praktykę międzynarodową. Droga, która doprowadziła autorkę do sformułowania i udokumentowania postawionych hipotez badawczych zasługuje na ocenę w pełni pozytywną. Pani mgr Sabina Kubas w sposób kompetentny zastosowała i wykorzystała najważniejsze metody badawcze niezbędne w pracy naukowej, a więc zwłaszcza metodę dogmatyczną, prawnoporównawczą oraz – w niezbędnym zakresie – metodę historyczną. Z uwagi na skomplikowaną i wielowątkową problematykę badawczą autorka słusznie przyjęła założenie metodologiczne, iż kompleksowe jej zaprezentowanie w kontekście prawa i praktyki międzynarodowej musi być oparte na komplementarnym zastosowaniu różnych metod badawczych. Właściwe wykorzystanie tych metod oraz przekonujące uzasadnienie hipotez badawczych przyjętych przez doktorantkę dobrze świadczy o poziomie jej warsztatu naukowego.

Jest oczywiste, że metodą badawczą, która jest najczęściej i najszerzej wykorzystywana w nauce prawa jest metoda dogmatyczna, bez której nie jest możliwa analiza źródeł prawa międzynarodowego. Musi ona jednak uwzględniać specyfikę tego prawa, a zwłaszcza specyfikę jego źródeł. Analiza źródeł prawa międzynarodowego wymaga w pierwszej kolejności ustalenia ich treści, a to zadanie jest znacznie bardziej skomplikowane, aniżeli przy analizie norm prawa krajowego. Zadanie to jest trudne nie tylko w odniesieniu do norm, jakie znajdujemy w umowach międzynarodowych, ale przede wszystkim w odniesieniu do norm zwyczajowych oraz ogólnych zasad prawa międzynarodowego. W tym ostatnim przypadku niezbędna jest rekonstrukcja ich treści w oparciu o inne normy prawne oraz praktykę państw i innych podmiotów prawa międzynarodowego, którą w znacznej mierze odzwierciedla orzecznictwo

Wszystko to wpływa na pozytywną ocenę poziomu warsztatu naukowego doktorantki. Oczywiście nie wszystkie rozważania zaprezentowane przez doktorantkę mają jednakowo wysoką wartość merytoryczną. Wynika to zwłaszcza z przyjęcia przez nią autorskiej systematyki rozprawy co powoduje, że inną wartość mają rozważania, jakie znajdujemy w rozdziale I, a więc rozważania o charakterze definicyjnym i systemowym odnośnie do podmiotowości prawa międzynarodowego i specyfiki podmiotowości organizacji międzynarodowych, a inną – bardziej szczegółowe rozważania z kolejnych rozdziałów rozprawy, dotyczące zwłaszcza sytuacji różnych możliwości tytułowego ustania członkostwa poszczególnych organizacji (zwłaszcza rozdziały: III – V).

Pomimo wysokiej oceny warsztatu naukowego Pani mgr Sabiny Kubas, nie wszystkie rozważania merytoryczne zaprezentowane przez doktorantkę recenzent uznaje za przekonujące i wyczerpujące. Niektóre z tych rozważań, a zwłaszcza skala i stopień ich prezentacji, mogą budzić pytania lub wątpliwości zwłaszcza wtedy, kiedy dotyczą fundamentalnych konstrukcji prawa międzynarodowego. Uwaga ta odnosi się zwłaszcza do rozważań, jakie znajdujemy w rozdziale I rozprawy, w którym doktorantka zaprezentowała ogólną problematykę organizacji międzynarodowych, a zwłaszcza zagadnienia związane z minimum definicyjnym pojęcia „organizacja międzynarodowa” oraz inne – odnoszące się do podmiotowości prawnomiędzynarodowej. Zagadnienia te stanowią przedmiot szczególnie ożywionej dyskusji naukowej, w której prezentowane są często wyraźnie zróżnicowane stanowiska, co bez wątpienia nie ułatwiało doktorantce zadania. Należy jednak podkreślić, że autorka – dostrzegając to zróżnicowanie – solidnie i szczegółowo zaprezentowała i zweryfikowała najbardziej reprezentatywne stanowisko doktryny polskiej w tym zakresie. Wskazując doktorantce ewentualne kierunki przyszłych badań, chciałbym zwrócić jej uwagę na kilka szczególnie ważnych, a wymagających szerszych i bardziej szczegółowych, aniżeli zaprezentowane w rozprawie wątków, takich jak np. rola pozatraktatowych instrumentów konstytucyjnych organizacji międzynarodowych, własna, autonomiczna podmiotowość prawnomiędzynarodowa jako element minimum definicyjnego organizacji międzynarodowej, czy możliwość kwalifikowania różnych form współpracy, np. autonomicznych instytucji implementacyjnych jako organizacji międzynarodowych.

Uwagi te nie oznaczają krytyki merytorycznego poziomu rozważań doktorantki, ale mają na celu zwrócenie jej uwagi na konieczność szczególnej precyzji w prezentowaniu problematyki o fundamentalnym znaczeniu na gruncie każdego systemu prawnego. Powinny one ułatwić autorce uzupełnienie wykazanych braków i unikanie ich w procesie realizacji przedsięwzięć naukowych w przyszłości. Problematyka rozprawy doktorskiej Pani mgr

Sabiny Kubas jest bowiem wielowątkowa i dynamiczna w kontekście praktyki międzynarodowej, w związku z czym konieczność kontynuowania pogłębionych badań w tym zakresie wydaje się być w pełni uzasadniona.

V. Ocena końcowa pracy.

Zaprezentowane wyżej uwagi upoważniają mnie do wyrażenia następującego stanowiska:

1. Rozprawa doktorska Pani mgr Sabiny Kubas pt. *Ustanie członkostwa państw w organizacjach międzynarodowych*, przygotowana pod kierunkiem Pani Prof. dr hab. Elżbiety Dyni (promotor pomocniczy - Pani dr hab. Lidia Brodowski, prof. UR.) stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego oraz wykazuje ogólną wiedzę teoretyczną autorki w dziedzinie prawa międzynarodowego publicznego, a także jej umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.
2. Rozprawa doktorska Pani mgr Sabiny Kubas pt. *Ustanie członkostwa państw w organizacjach międzynarodowych* spełnia tym samym wymagania określone w postanowieniach art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki z późniejszymi zmianami (Dz. U. 2017, poz. 1789 ze zm.), który ma zastosowanie w niniejszym postępowaniu w związku z art. 179 ust. 3 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2018, poz. 1669 ze zm.)
3. W związku z powyższym wnioskuję o przyjęcie rozprawy doktorskiej Pani mgr Sabiny Kubas i o dopuszczenie doktorantki do dalszych stadiów postępowania w przewodzie doktorskim

2022.05.19

Prof. dr hab. Tadeusz Gadkowski

Prof. dr hab. Tadeusz Gadkowski

Zakład Prawa Międzynarodowego i Organizacji Międzynarodowych UAM

Poznań, 2022. 05. 19.

Pan Prof. dr hab. Leszek Leszczyński

Dyrektor Instytutu Nauk Prawnych

Uniwersytetu Marii Curie - Skłodowskiej w Lublinie

Szanowny Panie Profesorze,

w odpowiedzi na pismo Pana Profesora z dnia 20 kwietnia 2022 r. i w nawiązaniu do postanowień uchwały Rady Naukowej Instytutu Nauk Prawnych Uniwersytetu Marii Curie - Skłodowskiej w Lublinie z dnia 20 kwietnia 2022 r. przekazuję na ręce Pana Profesora recenzję rozprawy doktorskiej Pani mgr Sabiny Kubas pt. *Ustanie członkostwa państw w organizacjach międzynarodowych*. Promotorem tej rozprawy jest Pani Prof. dr hab. Elżbieta Dynia, a promotorem pomocniczym Pani dr hab. Lidia Brodowski, prof. UR.

Proszę przyjąć, Panie Profesorze, wyrazy szacunku i poważania,

Prof. dr hab. Tadeusz Gadkowski